

گزارش دوره سی و یکم طرح شاخص مدیران
خرید (PMI) کل اقتصاد - فروردین ۱۴۰۱

۳۷.۴۹
شامخ کل اقتصاد
دوره سی و یکم

- شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در فروردین ۳۷.۴۹ به دست آمده و شاخص کل به کمترین نرخ ۲۴ ماهه اخیر از فروردین ۱۳۹۹ رسیده است. البته مقدار کاهشی شامخ در فروردین ماه هر سال به دلیل تعطیلات گسترده در نخستین ماه سال ورکود فعالیتها دور از انتظار نبوده است.
- شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در فروردین ماه (۲۸.۵۲) یکی از کمترین مقادیر را طی ۲۴ ماه اخیر از فروردین ۱۳۹۹ داشته است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۲۹.۳۴) در فروردین ماه به کمترین مقادیر ۲۴ ماه اخیر از فروردین ۱۳۹۹ رسیده است. علاوه بر تعطیلات فروردین ماه کاهش قدرت خرید فعالان اقتصادی به دنبال افزایش قیمت‌ها باعث شده تا تقاضای مشتریان با رکود روبرو باشد.
- شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۱.۶۴) طی ۱۷ ماه اخیر از آبان ۱۳۹۹ به کمترین میزان خود رسیده است. این شاخص به دنبال افزایش شدید قیمت مواد اولیه در بخش صنعت و ساختمان، با کاهش بیشتری در این بخش‌ها همراه بوده است.
- شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳.۲۶) در فروردین ماه به بیشترین مقدار طی ۶ ماه اخیر و شاخص قیمت فروش محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده (۶۳.۱۳) نیز به بیشترین مقدار ۵ ماهه اخیر رسید.

گزارش چهل و سوم دوره طرح شاخص مدیران
خرید (PMI) بخش صنعت - فروردین ۱۴۰۱

۳۷.۰۲
شامخ صنعت
دوره چهل و سوم

- شاخص مدیران خرید صنعت در فروردین ماه عدد ۳۷.۰۲ به دست آمده است. شاخص بخش صنعت که طبق انتظار در فروردین ماه کاهش داشته به کمترین مقدار ۲۴ ماهه خود رسیده است. در فروردین ماه همه مؤلفه‌های اصلی شاخص شامخ، عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده اند.
- شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در فروردین ماه (۳۱.۲۲) طی ۱۲ ماه اخیر از فروردین سال گذشته به کمترین مقدار خود رسیده است که علاوه بر تعطیلات فروردین کاهش شدید تقاضا نیز در این کاهش تولید تأثیر داشته است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در فروردین ماه (۲۸.۴۰) به کمترین مقدار ۲۴ ماهه خود رسیده است. این شاخص (به غیر از فروردین ۱۳۹۹)، کمترین مقدار را طی ۴۳ دوره اجرای طرح به ثبت رسانده است و در فروردین ماه نیز کمترین عدد را در میان سایر مؤلفه‌های اصلی داشته است.
- شاخص قیمت محصولات تولید شده در فروردین ماه (۷۰.۹۷) طی ۱۸ ماه اخیر از آبان ۱۳۹۹ به بیشترین مقدار خود رسیده است. افزایش قیمت نهاده‌های تولید شامل مواد اولیه، قیمت انرژی، نرخ دستمزد نیروی انسانی، حمل و نقل و ... باعث شده تا قیمت محصولات تولید شده به شدت افزایش یابد.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

براساس گزارش S&P Global، شاخص ترکیبی تولید PMI در منطقه یورو در ماه آوریل با عدد 55.8 به هفتمین ماه افزایش خود رسید. با وجود دو ماه کاهش ماهانه متوالی در صادرات کالاها و خدمات، رشد سفارشات جدید شتاب گرفت که به احیای شرایط تقاضا در سراسر منطقه یورو اشاره دارد. اما شاخص تولید صنعت 50.4 به کمترین مقدار 22 ماهه خود رسیده است. رشد اقتصادی منطقه یورو در ماه آوریل شتاب گرفت زیرا بخش خدمات با بهره‌مندی از کاهش محدودیت‌های کووید-19 به جبران کاهش تولیدات صنعت کمک کرد. همچنین استخدام افزایش یافت، البته با توجه به نگرانی‌ها در مورد جنگ اوکراین، افزایش قیمت‌ها و اثرات ماندگار این بیماری همه‌گیر، خوش بینی‌ها را به ویژه در تولید کاهش داد. در همین حال، قیمت کالاها و خدمات در ماه آوریل با نرخ بی‌سابقه‌ای افزایش یافت.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در فروردین 37.49 به دست آمده و شاخص کل به کمترین نرخ 24 ماهه اخیر از فروردین 1399 رسیده است. همانطور که انتظار می‌رفت شاخص تعدیل فصلی نشده طبق روال فروردین سال‌های گذشته به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده و در مقایسه با فروردین 1400 (39.65) نیز اندکی کمتر شده است. در این ماه به غیر از میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی سایر مؤلفه‌های اصلی زیر 50 ثبت شده‌اند. این شاخص نیز علیرغم کاهش در بخش صنعت و ساختمان، در بخش خدمات و کشاورزی اندکی افزایش داشته است.

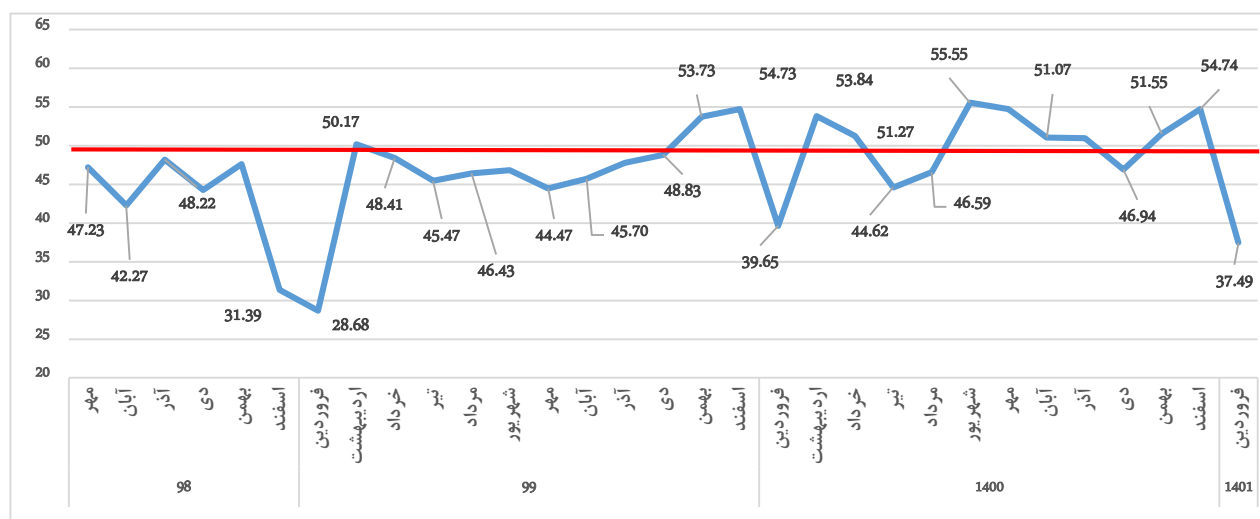
- شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در فروردین ماه (28.52) یکی از کمترین مقادیر را طی 24 ماه اخیر از فروردین 1399 داشته و در مقایسه با فروردین سال قبل که پیک کرونا هم وجود داشت کاهش قابل ملاحظه‌ای داشته است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (29.34) در فروردین ماه به کمترین مقادیر 24 ماه اخیر از فروردین 1399 رسیده است. علاوه بر تعطیلات فروردین ماه، کاهش قدرت خرید فعالان اقتصادی به دنبال افزایش قیمت‌ها باعث شده تا تقاضای مشتریان با رکود روبرو باشد.
- شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (41.64) طی 17 ماه اخیر از آبان 1399 به کمترین میزان خود رسیده است. این شاخص به دنبال افزایش شدید قیمت مواد اولیه در بخش صنعت و ساختمان، با کاهش بیشتری در این بخش‌ها همراه بوده است.
- شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (83.26) در فروردین ماه به بیشترین مقدار طی 6 ماه اخیر رسیده است. افزایش شدید هزینه‌های انجام فعالیت اقتصادی به ویژه در بخش صنعت باعث شده تا شاخص قیمت فروش محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده (63.13) نیز به بیشترین مقدار 5 ماهه اخیر برسد.
- شاخص میزان صادرات کالا یا خدمات (38.65) به کمترین مقدار 24 ماهه اخیر از اردیبهشت 1399 رسیده است. بخش خدمات و کشاورزی کمترین میزان را در میان سایر رشته‌های فعالیت‌ها داشته است. افزایش هزینه‌ها (مواد اولیه، حمل و نقل، انرژی و...) باعث شده تا شرکت‌ها توان رقابت قیمتی با سایر رقبای را نداشته باشند.
- شاخص میزان فروش محصولات (34.27) طی 12 ماه گذشته به کمترین مقدار خود رسیده است. کاهش شدید قدرت خرید و میزان سفارشات مشتریان باعث کاهش فروش شرکت‌ها شده است.

به طور کلی در فروردین ماه مانند سال‌های قبل، اکثر فعالان اقتصادی با داشتن 15 روز فعالیت کاری با کاهش فعالیت روبرو بوده‌اند، اما با توجه به کمبود نقدینگی و کاهش قدرت خرید میزان کاهش در فعالیت‌ها با شدت بیشتری نسبت به سال قبل است. از طرفی به دلیل کمبود منابع مالی، بسیاری از شرکت‌ها نیازمند تسهیلات بانکی هستند اما با مشکل عدم تخصیص تسهیلات توسط بانک‌ها روبرو هستند. در عین حال عواملی مانند بالاترین هزینه‌های احیای برجام و تثبیت قیمت دلار، قیمت‌گذاری محصولات، کاهش سفارشات، کمبود نقدینگی و افزایش قیمت مواد اولیه باعث سردرگمی کسب و کارها برای فعالیت و تولید شده و به عقیده فعالان اقتصادی امکان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی چشم‌اندازی برای آینده وجود ندارد.

جدول 1: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) فروردین 1401

شاخص	بهمن ۱۴۰۰	اسفند ۱۴۰۰	فروردین 1401
شاخص کل	۵۱.۵۵	۵۴.۷۴	۳۷.۴۹
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۵۵.۷۰	۵۸.۸۱	۲۸.۵۲
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۷.۹۰	۵۵.۴۴	۲۹.۳۴
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۵.۴۲	۵۹.۷۶	۴۸.۱۶
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۴۷.۲۹	۵۴.۷۴	۴۱.۶۴
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۱.۰۵	۴۴.۸۲	۵۰.۸۵
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۷۳.۶۵	۷۸.۴۷	۸۳.۲۶
موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق	۵۱.۷۶	۵۰.۸۳	۵۲.۱۶
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۸.۵۱	۵۴.۰۲	۳۸.۶۵
قیمت محصولات تولید شده و خدمات ارائه شده	۵۴.۳۷	۵۷.۹۷	۶۳.۱۳
مصرف حامل‌های انرژی	۵۵.۱۷	۴۸.۴۸	۳۴.۸۱
میزان فروش کالاها یا خدمات	۵۰.۶۶	۵۵.۳۷	۳۴.۲۷
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۶۱.۷۷	۳۵.۲۹	۷۲.۰۵

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

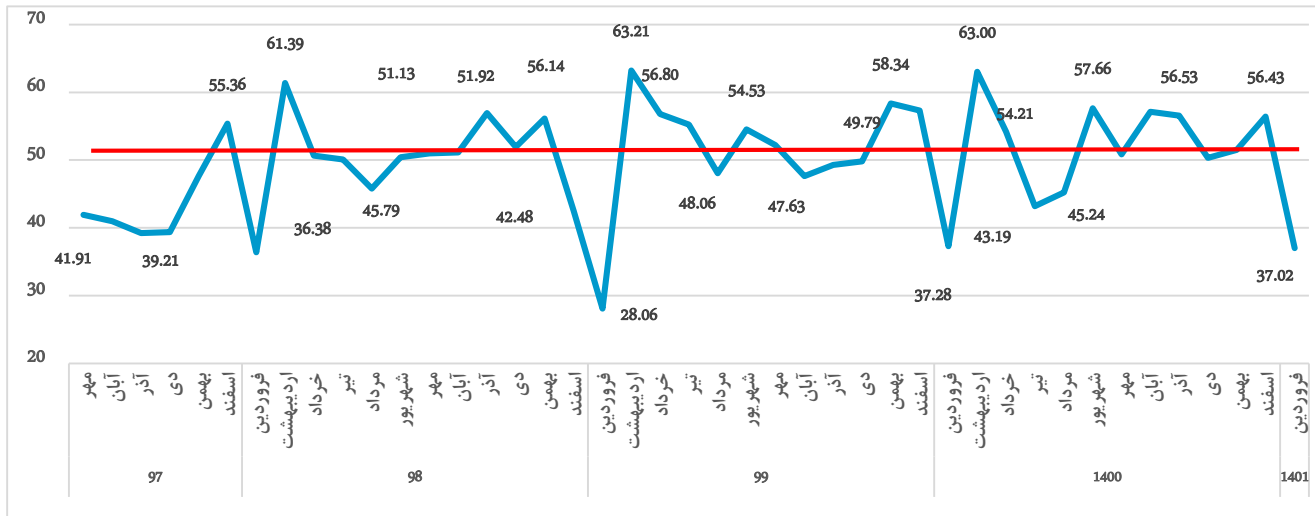

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در فروردین ماه عدد 37.02 به دست آمده است. شاخص بخش صنعت که طبق انتظار در فروردین ماه کاهش داشته به کمترین مقدار 24 ماهه خود رسیده است و در مقایسه با فروردین سال 1400 (37.28) اندکی کمتر شده است. در فروردین ماه، همه مؤلفه‌های اصلی شاخص شامخ، عدد زیر 50 را به ثبت رسانده‌اند. همچنین شاخص کل نیز برای همه صنایع زیر 50 شده است و صنایع پوشاک و چرم کمترین و کانی غیرفلزی بیشترین عدد شاخص کل را به ثبت رسانده‌اند.

- شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در فروردین ماه (31.22) طی 12 ماه اخیر از فروردین سال قبل (تعطیلات عید و اوج‌گیری بیماری کووید 19) به کمترین مقدار خود رسیده است و علاوه بر تعطیلات فروردین ماه، کاهش تقاضای مشتریان نیز در این کاهش تولید تأثیر داشته است.
 - شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در فروردین ماه (28.40) به کمترین مقدار 24 ماهه خود رسیده است. این شاخص به غیر از فروردین 1399 که شروع کرونا و تعطیلی مشاغل بود، کمترین مقدار را طی 43 دوره اجرای طرح به ثبت رسانده است و در فروردین ماه نیز کمترین عدد را در میان سایر مؤلفه‌های اصلی داشته است.
 - شاخص موجودی مواد اولیه در فروردین ماه (38.98) طی 18 ماه اخیر از آبان 1399 به کمترین مقدار خود رسیده است. به عقیده فعالان اقتصادی کمبود نقدینگی و افزایش قیمت‌ها باعث کاهش تقاضای مشتریان شده است.
 - شاخص قیمت خرید مواد اولیه در فروردین ماه (85.44) طی 18 ماه اخیر از آبان 1399 به بیشترین مقدار خود رسیده است. براساس آخرین اطلاعات مرکز آمار ایران از شاخص قیمت مصرف کننده، نرخ تورم ماهانه فروردین 1401 به 3.3 درصد رسیده که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل، 2 واحد درصد افزایش داشته است.
 - شاخص قیمت محصولات تولید شده در فروردین ماه (70.97) مقدار طی 18 ماه اخیر از آبان 1399 به بیشترین مقدار خود رسیده است. افزایش قیمت نهاده‌های تولید شامل مواد اولیه، قیمت انرژی، نرخ دستمزد نیروی انسانی، حمل و نقل و ... باعث شده تا قیمت محصولات تولید شده به شدت افزایش یابد، هرچند به اعتقاد فعالان اقتصادی به دلیل سیاست قیمت‌گذاری، کاهش تقاضا و کمبود نقدینگی مشتریان قیمت‌ها متناسب با هزینه‌های تولید افزایش نیافته است.
 - شاخص میزان صادرات کالا (42.95) به کمترین مقدار طی 12 ماه اخیر رسیده است. افزایش هزینه‌های تولید باعث شده تا صادرات محصول در قیمت‌های قبلی برای شرکت‌ها توجیه اقتصادی نداشته باشد از طرفی صادرات در قیمت‌های بالاتر نیز توان رقابت را از آن‌ها می‌گیرد.
 - شاخص میزان فروش محصولات در فروردین ماه (25.13) طی 24 ماه اخیر به کمترین میزان خود رسیده است. از یک سو افزایش هزینه‌های تولید و به دنبال آن افزایش قیمت‌ها و از سوی دیگر کاهش تقاضا و قدرت خرید باعث کاهش در میزان فروش داخلی و خارجی شرکت‌ها شده است.
- به طور کلی در فروردین ماه، شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اکثر صنایع به شدت کاهش داشته است. از سوی دیگر صنایع با افزایش شدید هزینه‌های تولید (دستمزد، قیمت مواد اولیه، قیمت انرژی، هزینه حمل و نقل و ...) روبرو بوده‌اند. به عقیده فعالان اقتصادی افزایش قابل توجه دستمزد نیروی کار در کنار افزایش سایر نهاده‌های تولید از جمله افزایش چند برابری قیمت برق، هزینه بالایی را در قیمت تمام شده محصولات به تولیدکنندگان تحمیل می‌کند که نیازمند بررسی و مطالعه بیشتری بوده، بسیاری از شرکت‌ها در بعضی از رشته فعالیت‌ها را برای کاستن از هزینه تولید، ناچار به تعدیل نیرو طی ماه‌های آتی خواهد نمود.

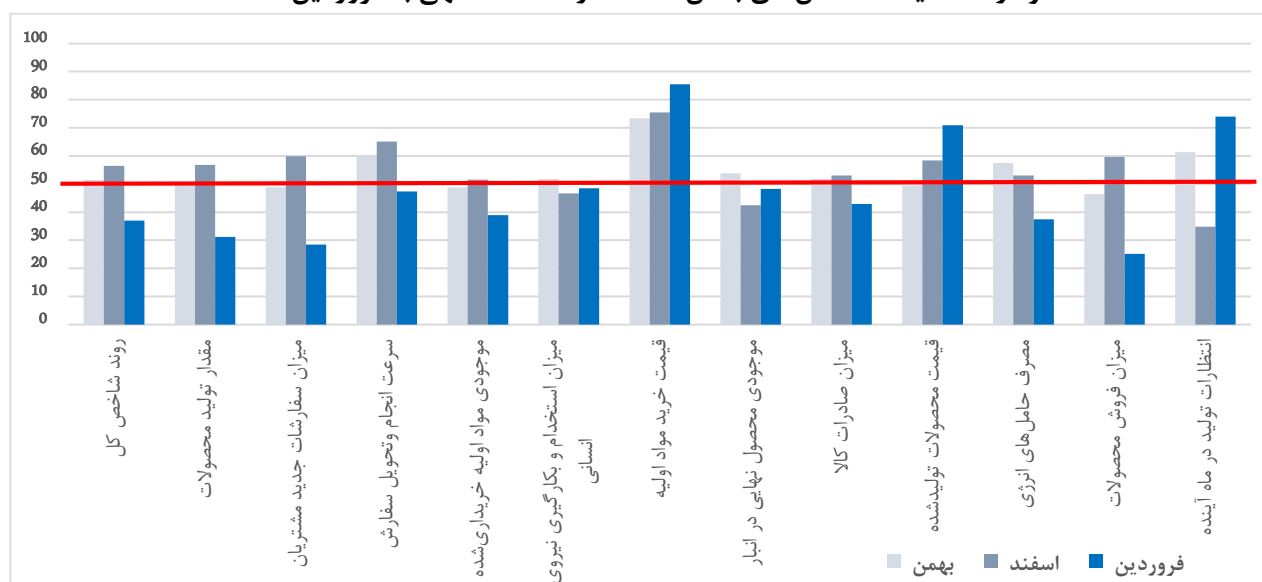
نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) فروردین 1401

شاخص	بهمن ۱۴۰۰	اسفند ۱۴۰۰	فروردین 1401
شاخص کل صنعت	۵۱.۵۰	۵۶.۴۳	۳۷.۰۲
مقدار تولید محصولات	۵۰.۵۷	۵۶.۷۹	۳۱.۲۲
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۸.۸۳	۵۹.۹۲	۲۸.۴۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۹.۸۴	۶۵.۱۴	۴۷.۳۹
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۸.۸۶	۵۱.۶۰	۳۸.۹۸
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۱.۷۵	۴۶.۶۱	۴۸.۴۴
قیمت خرید مواد اولیه	۷۳.۴۸	۷۵.۴۷	۸۵.۴۴
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۳.۸۰	۴۲.۵۱	۴۸.۳۲
میزان صادرات کالا	۵۱.۸۶	۵۳.۰۲	۴۲.۹۵
قیمت محصولات تولید شده	۴۹.۵۳	۵۸.۳۷	۷۰.۹۷
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷.۵۳	۵۳.۰۵	۳۷.۴۳
میزان فروش محصولات	۴۶.۴۳	۵۹.۶۹	۲۵.۱۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۱.۴۱	۳۴.۸۰	۷۴.۰۱

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به فروردین ۱۴۰۱

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید-فروردین ۱۴۰۱

شاخص	پلاستیک و لاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع فلزی غیر فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و میلمان	قطعات وابسته وسایل نقلیه و	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۳۱.۵۶	۲۷.۷۸	۲۸.۰۶	۳۲.۱۴	۴۹.۶۹	۴۱.۰۷	۳۷.۸۴	۳۴.۰۷	۳۵.۲۱	۲۵.۵۶	۲۸
مقدار تولید محصولات	۳۱.۲۵	۱۹.۴۴	۲۲.۲۲	۲۱.۴۳	۵۰.۰۰	۳۴.۶۹	۳۲.۷۶	۲۱.۵۷	۴۱.۶۷	۵.۵۶	۲۰
میزان سفارشات جدید	۱۸.۷۵	۲۲.۲۲	۱۱.۱۱	۱۹.۰۵	۵۰.۰۰	۳۷.۷۶	۲۹.۳۱	۲۰.۵۹	۲۰.۸۳	۱۶.۶۷	۲۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۰.۰۰	۳۶.۱۱	۵۰.۰۰	۴۵.۲۴	۵۶.۲۵	۴۱.۸۴	۴۸.۲۸	۵۳.۹۲	۴۵.۸۳	۴۷.۹۲	۲۰
موجودی مواد اولیه	۳۱.۲۵	۳۰.۵۶	۳۸.۸۹	۴۲.۸۶	۳۷.۵۰	۳۳.۶۷	۴۶.۵۵	۴۸.۰۴	۲۵.۰۰	۳۸.۸۹	۲۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۳۷.۵۰	۳۸.۸۹	۳۸.۸۹	۵۰.۰۰	۵۰.۰۰	۴۴.۸۳	۴۸.۰۴	۴۸.۰۴	۴۵.۸۳	۳۸.۸۹	۶۰
قیمت خرید مواد اولیه	۸۱.۲۵	۸۶.۱۱	۷۷.۷۸	۸۸.۱۰	۷۵.۰۰	۸۳.۶۷	۹۳.۱۰	۸۵.۲۹	۸۷.۵۰	۱۰۰.۰۰	۹۰
موجودی محصول (انبار)	۷۵.۰۰	۳۸.۸۹	۴۴.۴۴	۴۰.۴۸	۵۶.۲۵	۵۶.۱۲	۴۳.۱۴	۴۳.۱۴	۲۹.۱۷	۳۸.۸۹	۴۰
میزان صادرات کالا	۵۰.۰۰	۳۸.۸۹	۴۴.۴۴	۴۷.۶۲	۳۱.۲۵	۴۴.۹۰	۴۴.۸۳	۴۱.۱۸	۴۱.۶۷	۳۳.۳۳	۵۰
قیمت محصولات تولیدشده	۶۲.۵۰	۸۸.۸۹	۶۶.۶۷	۸۳.۳۳	۵۶.۲۵	۷۶.۵۳	۷۴.۱۴	۷۱.۵۷	۶۲.۵۰	۷۲.۲۲	۶۰
مصرف حامل‌های انرژی	۵۰.۰۰	۳۶.۱۱	۲۷.۷۸	۴۰.۴۸	۴۳.۷۵	۳۱.۶۳	۴۶.۵۵	۳۰.۳۹	۳۷.۵۰	۲۲.۲۲	۴۰
میزان فروش محصولات	۲۵.۰۰	۸.۳۳	۱۶.۶۷	۱۹.۰۵	۲۵.۰۰	۳۱.۶۳	۲۲.۷۶	۱۹.۶۱	۲۹.۱۷	۵.۵۶	۱۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۶.۲۵	۶۳.۸۹	۸۸.۸۹	۸۳.۳۳	۹۳.۷۵	۷۷.۵۵	۶۵.۵۲	۷۰.۵۹	۶۶.۶۷	۶۱.۱۱	۶۰

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در فروردین ماه 1401 :

- افزایش تعرفه حقوق دولتی معادن به همراه افزایش هزینه حمل و نقل و دستمزد نیروی کار باعث افزایش هزینه تمام شده تولید برای بنگاه‌های این بخش شده و در نتیجه صادرات محصولات در قیمت‌های قبلی به کشورهای همسایه نیز مقرون به صرفه نیست و توان رقابتی ندارند.(صنایع کانی غیرفلزی)
- افزایش قیمت مواد اولیه و بسته‌بندی (آرایشی و بهداشتی) در شرایطی که اجازه افزایش قیمت به تولیدکننده داده نمی‌شود از سوی دیگر درج قیمت تولیدکننده بر روی کالاها باعث کاهش فروش تولیدکنندگان شده‌است.(صنایع شیمیایی)
- تغییر رویه قیمت‌گذاری توسط سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان به نفع مصرف‌کننده باعث شده تا قیمت‌ها واقعی تعیین نشوند و بعضاً تولیدکنندگان با مشکل مواجه شوند. (صنایع شیمیایی)
- افزایش هزینه‌های حمل و نقل باعث کاهش مشتریان شده، این درحالیست که علیرغم افزایش هزینه تجهیزات، لوازم مورد نیاز و حمل و نقل، بنگاه‌ها ناچارند برای حفظ مشتریان خدمات خود را با همان قیمت‌های قبلی خدمات ارائه کنند.
- به علت کاهش تولید خودروسازها و عدم خرید از قطعه‌سازان، صنایعی که مشتری اصلیشان خودروسازی‌ها هستند با رکود در تقاضا روبرو بودند. (صنایع لاستیک و پلاستیک)
- کاهش قدرت خرید و افزایش قیمت محصولات صنایع فلزی مانند مس و آلومینیوم باعث شده تا شرکت‌ها با کمبود شدید نقدینگی برای خرید مواد اولیه مورد نیاز روبرو باشد.(صنایع فلزی)